

SEPTEMBER 2014

ERRS TEATAJA

**Rahvakultuuri Keskus ootab
rahvatantsukogukonda
seminarile „Kolm vaadet
rahvakultuurile”**

**Eha Mandel: Hetked iseendaga
aitavad mõtetel selgineda**

**Rahvatantsujuhtide
suvekursus rikastas
tantsujuhte**

TOIMETAJA
Mart Valner
mart@errs.ee

KUJUNDAJA
Henry Semmel
henry.semmel@gmail.com

VÄLJAANDJA
EESTI RAHVATANTSU JA
RAHVAMUUSIKA SELTS

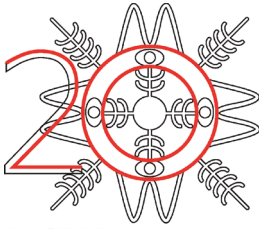
Kaastööd oodatud toimetaja aadressil.

Sisukord

- 3** Rahvakultuuri Keskus ootab rahvatantsukogukonda seminarile „Kolm vaadet rahvakultuurile”
- 4** Eha Mandel: Hetked iseendaga aitavad mõtetel selgineda
- 6** Rahvatantsujuhtide suvekursus rikastas tantsujuhte
- 8** Rahvatantsujuhtide suvekursusest
- 10** Palju Õnne

AASTAT
RAHVAKULTUURI
KESKUST

Rahvakultuuri Keskus ootab rahvatantsukogukonda 2. oktoobril seminarile **Kolm vaadet rahvakultuurile**

Hopneri Majas Tallinnas

Seminaril arutleme rahvakultuuri tulevikuväljavaadete üle ja täpsustame Rahvakultuuri Keskuse partnerite soove ja ootusi koostöö osas.

Uurime, millised on riigi toetusmehhanismid ja tugistruktuurid rahvakultuurile Eestis, Lätis ja Leedus.

Tutvustame kultuuripoliitika uuringust tulenevaid järeldusi rahvakultuuri valdkonna edasises arengus.

Täpsem info ja registreerumine
<http://www.rahvakultuur.ee/?s=2438>

Töötubades arutleme järgmiste küsimuste üle:

Kuidas hoida meie kultuuri tugevust rohujuure tasandil?

Milline on erinevate võrgustike roll rahvakultuuri hoidmisel ja arendamisel?

Milliste oskustega kultuurikorraldajaid ja huvitegevuse juhendajad vajame?

Mida teha selleks, et rahvakultuur senisest enam räägiks kaasa loomemajanduse edendamisel?

Eha Mandel: Hetked iseendaga aitavad mõtetel selgineda

Rahvakultuuri spetsialist Valgamaal

KÜSIS: Kadi Hainas

Millal tundsite esimest korda, et rahvakultuuri edendamine on see, mis teid kogu hingest paelub?

Ma arvan, et selle pisiku olen kaasa saanud oma lapsepõlvekodust, kus traditsioonidel oli tähtis roll. Kodus tehti palju käsitööd ja ema on juhendanud võimlemis- ja rahvatantsurühmasid.

Rahvakultuurispetsialisti töö maakonnas on väga mitmekesine ning tööülesandeid on palju. Mis on teie enda jaoks hetkel kõige suuremaks südameasjaks?

Hetkel on tähtis säilitada seda, mis on olemas. Vaimne kultuurpärand vajab

kultuuritöötajate kaader vananeb ja ei näe tulemas noori, kes võtaksid nende töö üle. Samuti ei toeta kultuuripoliitika kultuuritöötajate kaadri jätkusuutlikkust.

Rahvakultuuriga tegeledes on väga oluline jätkusuutlikkus. Millised on need traditsioonid Valgamaal, mis on teie arvates kõige olulisemad?

Igal aastal peetakse maakonnas žanripäevi, mis käivad külakorda - eakate tantsupäev, rahvamuusika, vokaalansamblite ja näiteringide päev. Otepää Puhkpilliorkester korraldab puhkpillipäevi ja Otepää Naisseltsi eestvedamisel

Valgamaa eripäraks on, et siin puudub ühtne kultuuriruum - maakond on kunstlikult moodustunud ja siin kohtuvad mitme kihelkonna piirid.

kaardistamist. Katkenud on maakondlike laulupidude traditsioon. Maakonna

toimuvad käsitööpäevad. Ilmar Kõveriku eestvedamisel toimuvad Tõrvas suurüri-

tused „Las jääda ükski mets” ja „Juur-
red”. Need on suurte traditsioonidega
ja toovad kokku palju rahvakultuuriga
tegelejaid (rahvamuusikud, rahvatant-
sijad jne) ning rahvakultuuri austavad
inimesed.

Igal aastal toimub Valgamaa tant-
supidu, mis on maakonna tantsijatele
suursündmuseks. Lisks toimib hästi Val-
ga-, Põlva- ja Võrumaa koostöö - koos

läbi mõelda. Kuidas tulete toime pingeliste olukordadega?

Pingelised olukorrad sunnivad leidma
kõige operatiivsemaid lahendusi. Mul
on fantastilised koostööpartnerid, kelle
poole võib alati pöörduda. Oma emot-
sioone maandan talvel aeroobikasaalis
ja suvel jalgrattaga metsade vahel sõi-
tes. Hetked iseendaga aitavad mõtetel
selgineda. Ja muidugi hetked võrratute

Mulle meeldib olla pidevas liikumises ja muutuste keskel samas väärtustades traditsioonilist.

peetakse vokaal ja näiteringide päeva.
Lõuna-Eesti memme-taadi suvepidu on
oodatud hetk eakate kollektiividele.

Missugused on hetkel teie maakon- na kõige suuremad mure- ja rõõ- mukohad?

Valgamaa eripäraks on, et siin puu-
dub ühtne kultuuriruum - maakond on
kunstlikult moodustunud ja siin kohtu-
vad mitme kihelkonna piirid. Seetõttu
on ühisosa raske leida. Samas see rikas-
tab meie kultuuriruumi.

Suuresti mõjutab meie tegemisi ää-
remaa staatus ja rahvastiku väljaränne.
Kuid koostöö naabritega pakub põnevaid
väljakutseid. Rõõm on, et on veel tubli-
sid inimesi, kes on võtnud oma südame-
asjaks rahvakultuuri säilimise ja otsivad
oma juuri. Säilinud on veel õhinapõhine
tegutsemine ja sädeinimesed koondavad
enda ümber huvilisi

Rahvakultuurispetsialisti töös on väga paljud asjad vaja detailideni

lastelastega on parimad pingete maan-
dajad.

Mis te arvate, milline tants teid en- nast kõige paremini iseloomustab?

Me lähme rukkist lõikama - mulle
meeldib olla pidevas liikumises ja muu-
tuste keskel samas väärtustades tradit-
sioonilist. Ja ikka otsin kaaslasi, kellega
koos ajada seda oma asja. Vahepalaks
pole paha ka mõni *rock'n'roll*.

Millal tõi viimati teie töö silmadesse rõõmupisarad?

Neid hetki on mitmeid kui tunnend
kipitust kurgus ja silmades. Näiteks kui
tänaval astutakse juurde ja jagatakse
oma muresid ja rõõme rahvakultuuri
valdkonnast. Või kui püüdlukult teiste
kultuurikildude esindajad õpivad eesti
laulu või rahvatantsu, et osaleda meie
üritustel. Muidugi ka viimane laulu- ja
tantsupidu Tallinnas, kus osalesid maa-
konna lauljad ja tantsijad.

Rahvatantsujuhtide suvekursus rikastas tantsujuhte

TEKST: Kadi Hainas

6.- 9. augustini said looduskaunis kohas Mäetagusel kokku rahvatantsujuhid üle Eesti. Koos õpetajate ja korraldajatega oli tänavu osalejaid kokku 85 inimese ringis.

„Ega kohavalik ei ole kerge, tuleb arvestada pakutavate tingimuste ja kursustlaste soovidega,“ mõtiskleb kursuse üks korraldajatest, Kaja Tammik. Seekordne valik õnnestus tema sõnul kindlasti. „Õõbisime armsas Mäetaguse Mõisahotellis ja nautisime imeilusat ilma, võrratut supelmaja, sooja vastuvõttu ja lahkete pererahvast,“ kirjeldab ta õhkkonda.

Hoogne töö ja puhkus käsikäes

Esimesel päeval hakati usinasti töötama meeste tantsupeo tantsude kallal. „Pealavastaja Maie Oraval on stsenaarium, lavastusgrupp, tantsud ning muusika valitud. Nii et mehed, olge aga lahked ja hakkame jälle pidu tegema!“, teeb Tammik esimese päeva põhiteemast kokkuvõtte.

Kui eelmise aasta kursusel püüti häälestada tantsujuhte ja õpetajaid edasi andma oma rühmadele „Aja puudutuse“ tunnet, siis tänavu oli aeg teha kokkuvõtteid. Nii toimuski viimasel päeval tantsupeo analüüs. Kuna emotsioonid olid veel värsked, otsustati sügisel teema uuesti üles võtta ning veel kord oma mõtteid koondada.

Tammiku sõnul ootavad tantsujuhid tantsuloojatelt alati uusi tantse, põnevat ja omanäolist tantsutreeningut ja alati ka midagi hingekosutavat ning õpetlikku. Ning kes teeb, see jõuab - nii saidki tantsud õpitud, treeningtunnid tehtud ja jutud aetud. „Eks meie väike

soov oligi pakkuda tantsujuhtidele väikest lõõgastust pärast pikka tantsupeo eelset maratoni.“

Ühine tegutsemine viib edasi

Samuti said said ka seekord väärivad tantsujuhid meeles peetud. Õpetaja Ilma Adamson tähistas oma sünnipäeva vastvalminud raamatu „Sündinud tantsule“ esmaesitlusega ja õpetas teistelegi kaks tantsu oma värskest raamatust. Kohal oli ka Juris Žigurs, kes hoolitses selle eest, et kõik eestikeelne jõuaks tõlkes Läti külalise Andis Lenmaniseni.

Juubilarid ja kogu kursust tervitas oma kontserdiga Sillamäe Kultuurikeskuse rahvatantsuansambel „Suveniir“ Natalia Rasskazova juhtimisel. Ansambli kava oli üles ehitatud rahvaste tantsudele ning Tammik lisab, et tantsijad võitsid loomulikult kõikide osaliste südamed.

Nüüd, peale kursuse toimumist, on Tammiku sõnul kõik osalejad rikkamad teadmise ja tunde poolest, et aeg on neid puudutanud, sidunud mõtted ja teod ning andnud võimaluse koos olla ja tegutseda. „See on jõud, mis meid edasi viib!“ sõnab ta ning lisab, et sellist suurt kokkusaamist saab teha ainult koostöös. Nii ka seekord olid koostööpartneriteks Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Selts, kaasatud oli Eesti Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutus ning toetas Eesti Kultuurikapital.

RAHVATANTSUJUHTIDE SUVEKURSUSEST

TEKST: Urve Kilk

Üks kuu puhatud ja juba tõttasid rahvatantsujuhid valmistuma uueks hooajaks, seekord Mäetagusele. Nii mõnelegi oli see koht täiesti tundmatu ning seepärast ehk päralejõudmisegagi raskusi, aga Ida-Virumaa üks jõukamaid valdu suutis saabujaid väga meeldivalt üllatada. Ees-
timaad tabanud kuumalainest hoolimata oli meid vastu võtnud kohalik Karu Jaak isiklikult, pakkudes igale tulijale oma kodu kommi. Ka Rahvakultuuri Keskuse traditsiooniline meene kursustlastele oli seekord pärit Mäetaguselt: punase pikliku karbi seest tuli lagedale selle mõisa logoga lehvik, ütle mata vajalik tarbeese suvises leitsakus. Meie kasutada olid tipp-topp renoveeritud koolimaja ja huvikeskus, mugav hostel, mõnus ujula

ja kaunis park - kõik kompaktselt koos. Külalislahkelt hoolitses meie eest valla särav kultuurijuht Mare Taar, minikohvik pani tööle Tagavälja talu.

Ühel õhtul lahutas meelt kohalik rahvapilliansambel Kimp, teisel tehti ja-lutuskäik mõisas ning pargis, kolmandal saime osa Ilma Adamsoni raamatu „Süda on tantsule valla” esitlusest, mille viisid toredasti läbi Agne Hermann-Kurrikoff ja ERRS-i tegevdirektor Martin Medar, kelle naljasoon oli paljudele meeldivaks avastuseks. Kulminatsiooniks kujunes Sillamäe Rahvatantsuansambli Suveniir kontsert, mis oli kokku pandud maailma rahvaste tantsudest. Imetlusväärne naine Natalia Rasskazova ja tema tütar Jelena on väga hea näide õnnestunud

lõimumisest Eestimaal. Edukalt on nende ansambel omandanud eestigi rahvantsusid, viimasel peol Kalevi staadionil suurepäraselt ära tantsinud kõik ansamblite repertuaari 9 tantsu, ometi on suudetud truuks jääda ka oma, vene tantsule. Millal ometigi õpiti veel selgeks 12 teiste rahvaste tantsu, jääb lihtsalt mõistatuseks. Nende kontsert oli ühtlasi tervituseks selle suve juubilaridele: Ilma Adamsonile ja Juris Žigursile. Õnnitlema oli tulnud ka Ida-Virumaa rahvakultuuri spetsialist Erika Kõllo ja oma südamlikku luulet luges Mäetagusel elav poetess Virve Osila.

Kaja Tammik ja Ülle Feršel olid kokku pannud treeninguid, uue repertuaari õppimist ja loenguid täis tiheda plaani. Nad on ikka püüdnud kursustasi kursis hoida uusimate liikumisviisidega ja seekordki oli kolme tunni jooksul treeningut läbi viimas NIA õpetaja Kadri Hint. Oli ju päris mõnus muusika saatel ennast lõdvalt hoitud jäsemete ja kerega liigutada, aga kas sellise treeninguga õpivad tantsijad ennast ka sirutama ning tantsuks vajalikku kehahoidu saavutama? Ehk oluks otstarbekam osa sellest ajast kulutada rahvatantsulisele sihttreeningule?

Mäetagusel jõudsid tantsuõpetajateni järgmise suve Meeste Tantsupeo Kolm märksõnad, lavastustoimkonna koosseis ning igale liigile ka üks tants. On hea tõdeda, et seekord tundusid uued tantsud olevat jõukohased nii poistele kui ka meestele. Jääb vaid loota, et ka liigi ülejäänud kaks lugu osalema kutsuvad. Erakordselt loomingulisel ja sihikindlalt töökal Maie Oraval on peoks juba kõik valmis. Tema ei praagi välja ühtegi rühma. Rakverre pääsevad kõik soovijad.

deid. Omapärane oli tema Meistriklassi lõpetanute kursusetööde esitus. Et noored inimesed ennast täiendavad, on üpris loomulik. Hoopis erandlik on aga juba memmeikka jõudnud daami vajadus omandada midagi uut, minna oma raha eest tantsu loomist õppima. Just niisugune naine on Kohtla-Järve Kultuuri-keskuse memmede rühma tantsija Olga Halliksaar. Ta on eluaeg tantsinud taidlusrühmades ja nüüd, kui ei pea enam käima päevatööl, otsustas ise hakata juhendajaks, moodustas vene naistest seniortantsurühma, kellele tuleb seada ka repertuaari. Küllap seepärast viiski tee teda Maie Meistriklassi. Suurim mure esitlusel oli toimetulek selgituste jagamisega, sest Olga on venelanna ning suure rahva ees eesti keeles rääkimine polegi nii lihtne ja pealegi polnud teada, kuidas teda vastu võetakse. Kõik kartused osutusid aga asjatuiks. Tähelepanu, heatahtlikkus ja soojus, mis sai osaks Olgale, pani lihtsalt heldima. Kui meedias räägitakse, et lõimumise õnnestumiseks on tarvis muuta eestlaste suhtumist muulastesse, siis võib küll uhkusega öelda, et tantsuõpetajad on selles väga heaks eeskujuks.

Ilma Adamson, kes valutab endiselt südant eesti rahvatantsu põhisammude puhtuse pärast ning on kursustel neid haruldase entusiasmiga õpetanud, sai nüüd võimaluse seda teha vaid oma tantsude läbivõtmisel. Tantsijailt head tehnikat nõudvad „Piigad elevil” ja „Tõmba tantsu” olid kursuse korraldajad välja valinud Ilma uuest raamatust. Tantsuõpetajaid lummasid selle igavesti noore koreograafi endiselt erakordselt hästi läbiviidud tunnid.

Sünnipäevalapsed

juuli

1.07.1939 Juris Žigurs 75
7.07.1964 Heli Veerme 50
9.07.1964 Olavi Kõrre 50
14.07.1959 Carmen Luts 55
16.07.1964 Helle-Mare Kõmmus 50
18.07.1969 Ilona Noor 45
23.07.1979 Ruth Kuhi 35
26.07.1979 Sille Saidlo 35
27.07.1959 Aili Pung 55

august

4.08.1954 Elna Linkvist 60
5.08.1984 Kristina Siska 30
10.08.1959 Gunnar Grencštein 55
13.08.1944 Kaare Tammaru 70
13.08.1984 Ave Jääger 30
18.08.1969 Ülle Vaas 45
22.08.1924 Niina Raadik 90
27.08.1969 Heidi Kõvask 45
26.08.1926 Helju Mүүrsepp 88
29.08.1959 Maie Kalbus 55
30.08.1954 Aime Palm 60

september

3.09.1974 Age Leedo 40
4.09.1954 Anne Tolk 60
4.09.1964 Kalle Erm 50
6.09.1931 Ahto Nurk 83
10.09.1929 Aino Kalda 85

10.09.1954 Mare Vare 60
11.09.1974 Meeri Lepik 40
13.09.1959 Maire Udras 55
22.09.1974 Karin Miidu 40
25.09.1954 Anneli Arraste 60